

Fantoly Zsanett: „A büntető tárgyalási rendszerek” c. pályázat szakmai beszámolója

A kutatási eseményei minden évben a kutatási tervben előirányzottak szerint folytak.

2010. január és február hónapjaiban sor került a témával kapcsolatos magyar nyelvű szakirodalom összegyűjtésére, feldolgozására és rendszerezésére.

2010. március és május között a téma külföldi szakirodalomban történő megjelenésének felkutatása és a vonatkozó könyvek, tanulmányok, cikkek feldolgozása, rendszerezése történt meg. Ennek keretében a pályázó arra a megállapításra jutott, hogy az angolszász elemek térhódítása a kontinentális eljárási rendszerekben is megfigyelhető, különös tekintettel a büntető tárgyalás keretei között történő megegyezés előre törésére. Ennek megfelelően a pályázó „Lemondás a tárgyalásról – lemondás az igazságról” címmel 2010. március 5-én előadást tartott a Debreceni Állam és Jogtudományi Kar Büntető Eljárásjogi Tanszéke által szervezett konferencián, amely konferencia teljes anyaga (és így a hivatkozott előadás is) megjelent „A büntető ítélet igazságtartalma” c. tanulmánykötetben, a Közlöny Kiadó gondozásában. Továbbá a vádalku térhódításának a kontinentális jogba történő betöréséről a Magyar Jog 2010/6. számában publikálta a pályázó eddigi kutatási eredményeit „Vádalku-kontinentális módra” címmel (társszerző: Ördög-Deák Andrea).

2010 nyarán (júniustól augusztusig) a kutatás eddigi eredményeinek összefoglalásaképpen résztanulmány született „Az *akkuzatórius és inkvizitórius büntetőeljárás (tárgyalás) történeti fejlődése és alapvető jellemzői*” címmel, mintegy négy szerzői ív terjedelemben. A tanulmány 2010. év végén jelent meg a Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának Acta Juridica et Politica elnevezésű (évi gyakorisággal megjelenő) folyóiratának szerkesztésében [Tomus LXXII. Fasciculus 4.].

2010. szeptember, október és november hónapokban a pályázó áttekintette a büntető tárgyalási rendszerek vonatkozó külföldi gyakorlatát. E kutatások során lényegében a fentiekben már ismertetett megállapítások kerültek alátámasztásra, nevezetesen, hogy az angolszász büntető tárgyalás lényegi sajátosságai (vádalku, keresztkérdés...stb.) a kontinentális európai országok büntetőeljárásai jogába is lassanként utat törnek maguknak.

2010 decemberétől a pályázó a téma újabb aspektusával kezdett foglalkozni: a nemzetközi büntetőbíróságok tárgyalási rendszereit vizsgálja. E kutatás 2011. februárjában lassan lezárásra kerül, az összegyűjtött anyagok rendszerezése után 2011. májusában várható belőle elkészült résztanulmány „A nemzetközi büntetőbíróságok tárgyalási rendszerei” címmel.

2010 decemberétől 2011 februárjáig a pályázó az ICTY, ICTR és az ICC tárgyalási szabályait tekintette át, elemezte; a téma külföldi szakirodalomban történő megjelenésének felkutatása és a vonatkozó könyvek, tanulmányok, cikkek feldolgozása, rendszerezése történt meg. E kutatás eredményeit összegezte a pályázó „A nemzetközi büntetőbíróságok tárgyalási rendszerei” címmel megjelent (Acta Universitatis Szegediensis: FORUM Acta juridica et Politica. I. évf. 1. szám Szeged, 2011. 205-243. p.) tanulmányában.

Az angolszász bizonyítási eljárás sajátosságai meghatározóak voltak a nemzetközi bíróságok gyakorlatában is, így a pályázó részletesen foglalkozott azokkal. A jellegzetességek ismertetésére „Evidentiary systems in the Anglo-Saxon criminal proceedings” (Pleadings – celebration Volume of Professor Tremmel Florián’s 70.th Birthday. University of Pécs. Pécs, 2011. 49-57. p.) címmel megjelent tanulmányában került sor.

2011 júniusától a pályázó a hazai büntetőeljárás gyakorlati problémáira fókuszált. A kutatásait „Hatékonysági problémák, azaz a hazai büntetőeljárás gyakorlati visszasságának problémái” (Sapientia sat...Ünnepi kötet Cséka Ervin professzor 90. születésnapjára. Szeged, 2011. 119-131. p.) címmel jelentette meg.

Ezt követően a pályázó felvette a kapcsolatot öt megye bíróságaival, ahol kutatásokat végzett az eljárást gyorsító külön eljárások gyakorlati előfordulásával kapcsolatban. A kutatások egyik rész-állomása volt a bíróság elé állítás külön eljárás bemutatásával foglalkozó „Expedited Hearing as the saver of the Hungarian criminal procedure?” [Tanulmányok Tóth Mihály professzor 60. születésnapja tiszteletére (szerk.: Gál István László) Pécs, 2011. 165-173. p.] című tanulmány.

A külföldi joggyakorlat büntetőeljárást gyorsító intézkedéseinek elemzése, illetve a hazai tapasztalatok átfogó elemzése „A büntetőeljárást gyorsító, de alkotmányos garanciákkal védett jogintézmények alkalmazhatóságáról” című tanulmány jelenleg még készül. (Megjelenés várható helye: Acta Universitatis Szegediensis: FORUM Acta juridica et Politica. II. évf. ; ideje: 2012 május.)

Mindezek mellett a pályázó az OTKA kutatási eredményeit összegezte 2011. szeptember 23 és 30 között az Isztambuli Egyetem jogi Karán „Criminal procedural (trial) systems” c. előadásában.

2011 decemberben a pályázó előadást tartott „Szerződés-e a vádalku?” címmel a szerződés multidiszciplináris megközelítését taglaló tudományos konferencián (MTA SZAB Jogi Szakbizottságának szervezésében), ahol szintén az OTKA kutatás vonatkozó eredményeit összegezte.

2012. évben a pályázó tanulmányt jelentett meg „A büntetőeljárást gyorsító, de alkotmányos garanciákkal fedett jogintézmények gyakorlati alkalmazhatóságáról” címmel az ACTA Universitas Szegedisensis FORUM Acta Juridica et politica II. évfolyam 1. számában. Az év második felében a pályázó a pályázatában vállalt monográfiát írta, amely leadásra került a HVG ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft-hez megjelentetés céljából.

A monográfia címe: „A büntető tárgyalási rendszerek sajátosságai és a büntetőeljárás hatékonysága”. terjedelme 236 oldal. Két könyvre tagolódik: az elsőben a szerző a büntető tárgyalási rendszerek (akkuzatórius, inkvizitórius, vegyes rendszer) történeti fejlődését, jelenkori sajátosságait vizsgálja, a vonatkozó jogszociológiai és jogbölcseleti megállapításokat veti górcső alá, és a nemzetközi büntetőbíróságok tárgyalási sajátosságait mutatja be. A második könyv a hazai hatályos törvény alapján lefolytatott büntetőeljárások hatékonyságának növelésére keresi a választ, a gyakorlati problémák felvázolásával.